

Dinantum, uti volunt, dictum est, leviter immutata voce, à Diana, quæ & templum hic habuit, & sacerdotes, qui ad aram ejus, haud secus, quam in celeberrima illa apud Ephesum æde, sacrificaverint. Adjacet dextræ Mosæ fluminis ripæ, & Boviniaco, quod ad alteram ripam est, leucæ tantum quadrante, Leodico plus duodecim leucis abjungitur. Fuit vero & istud oppidum magni nominis, ac mercimoniis olim floruit, sed bellis, aliisque rerum humanarum casibus accisum attritumque.

Dirui ac solo æquari aliquando jussit Carolus Dux Burgundiæ, cumque iterum resurgeret, cinxit magno exercitu Galliæ rex Henricus II, qui Mariæburgo victor rediens, mox in dedicationem accepit: sed Germani militis insolentia factum, ut injustissime diriperetur. Arx, utcunque machinis concussa, primos tamen incursum animose sustinuit: sed cum iterum, iterumque horribili tormentorum strepitu tunderetur, obsessi, auctoribus Germanis, dederunt se Gallo, qui & arcem mox demolitus est alto monti impositam. Sed utraque oppidum & arx jam denuo restituta.

Mafacum, *Mafeyck*, oppidulum non incelebre, ad lævam Mosæ ripam. Primo hinc milliari *Thora* est, amœnissimus locus & Abbatia insigni, quam Thorensem vocant, superbiens. Eam condidit Comes Hugienfis, anno 1472. *Stochemium* & *Bilfa* exigua oppidula, quorum illud ad Mosæ ripam est, hoc altero à Trajecto milliari remotum.

Designatus ac delineatus hic fuit aliquando novus quidam aquæ ductus, per quem Demera fluvius duorum vel circiter milliarium spacio, prope urbem Trajectum, ubi solum depressus, duceretur in Mosam. quo opere perfecto naves merceque à Mosâ in Demeram, atque hinc porro in Diliam, Rupelam, Scaldim, ipsumque mare transmitti potuissent, nec necesse fuisset merces è Gallia ac Leodicensi provincia, tam longo itinere, tamque immenso sumptu, temporisque impendio per Gelriam, Hollandiamque in Brabantiam circumducere. Atque hoc quidem consilium jam nuper denuo agitari cœptum, cum Fossam Eugénianam ducere aggressa fuit Archidux Isabella.

Trudonopolis, vulgo *S. Truyen*, sedes olim, ut volunt, Centronum, populorum veteris Galliæ, quorum prolixè meminit Cæsar. Incolæ lingua utuntur Brabantica: quæ & quatuor ultra versus Leodicum leucis in frequenti est usu. quare, licet sedi Leodicensi pareant, Brabanti tamen haberi atque agnosci volunt. Est hic nobile illud cœnobium D. Trudonis, oppido à se nomen faciens, adeo potens & locuples, ut ipsum oppidum Abbas è semisse possideat, cumque legendi sunt Magistratus, parem cum ipso Episcopo numerum eligat. *Lootsa* Trudonopoli sesquileuca abest. *Borckmormia* adjacet rivo Ieckeræ. *Visetum*, *Varemium*, *Beringa*, loca satis celebria sunt & peropportune sita. *Herca*, *Brea*, *Pera*, *Ha-*
Belgica.

montum, Leodico pari septem leucarum intervallo abjunguntur, loca haud magni nominis. Nec absimilia multum *Sineia*, *Fosseia*, *Covinum*, *Florenna*, *Cereia* pulcherrimum propugnaculum, ubi habitasse volunt Cerasos, populos Cæsari celebratos.

Est etiam uno à Leodio milliari pagus *Ebura*, qui Eburonum metropolis fuisse creditur. Hunc juxta complures inveniuntur venæ præstantissimi sulphuris. Pari fere intercapedine distat ab urbe *Herstalla*, locus, unde inditum nomen Pipino II. Item *Iupilia*, locus itidem memorabilis. quare utriusque haud raro meminerunt scriptores. Ad utramque Mosæ ripam, compluria olim extabant palatia, & amplissima splendidissimaque prætoria Principum Pipinorum, ipsis fere suburbiis paria, quo sæpius ipsi animi causa secedebant. Nam, si, quod verum, dicendum est, nullus tractus hoc amœnior, sive aeris cœlique temperiem spectes, sive flumina, fontes, silvas, montes, valles, vineta, fruticeta, adeoque venationis ac piscationis opportunitatem summam. Quare & Carolus Magnus plurimum eum frequentasse, & Paschalia festa crebro inibi transegisse, memoriæ proditur. Est præterea primo ab urbe lapide pulcherrimus mons, sed abruptus idem, & propemodum inaccessus, ut qui unicum tantum habeat ab Ortu adscensum, ideoque vulgariter audiat *Chevremont*, quasi dixeris, *Mons caprarum*. Is finitima quæque longe lateque spectanti aperit, & flumen in Arduenna natum ac radices ejus aluens, despicit. In vertice prisca temporibus arx fuit, cujus adhuc hodie memorabiles ostenduntur reliquæ. Eam arcem occupasse tandem legitur crudelis quidam efferusque tyrannus, qui fretus asperitate loci, finitimum omnem tractum miserrime vastabat. Sed eum hunc modo ulti sunt Leodienfes. Invitaverat forte barbarus iste grassator Leodicensium præsullem, qui Monulphus tunc, ordine duodecimus, testem eum abhibiturus infantis sui baptismo. Episcopus oblatam occasionem se civisque suos à tyrannide liberandi lubens arripuit, & selecta militum manu, sed quos habitus sacerdotes argueret, comitatus, arcem & Dominum ejus adiit, subsequenter porro & aliis viris militaribus. Moxque admissi in prædones irruunt, eosque ad unum omnes cædunt, ita ut ne nunciis quidem cladis superesset. arcem ipsam funditus demoliti sunt, quam restaurari non patiuntur. Quin ex eo tempore cives Leodienfes Episcopos suos jurare coegerunt, nunquam se permissuros, uti rupes illa restauraretur.

Instituit olim amplissimū istum Leodicensem Episcopatum Hubertus Aquitanus, Bertrandi, terræ illius Dynastæ, filius. etsi alii faciant multo antiquiorem. Is Hubertus, religione impulsus, Aquitaniam suam deseruit, & Brabantiam adiit, ubi arctissimam amicitiam coluit cum Lamberto Episcopo Trajectensi ad Mosam. Cumque postea desiderium subiisset videnti

*Institutio
Leodienfis
Episcopatus.*